

0.1 Wszystkie kolory Królewskiego Miasta

Trudno słowami odmalować portret dużego, dynamicznego miasta. W naszym opracowaniu staraliśmy się jednak zawrzeć wszystko co świadczy o jego żywotności, o zdolnościach jego mieszkańców i wysiłkach samorządowych władz. Wysiłkach ku temu aby sprostać aspiracjom i możliwościom jakie tkwią w Krakowie, jego historii, kulturze, gospodarce. Sprostać aspiracjom jakie tkwią w jego mieszkańcach. Oddajemy Państwu beznamietną fotografię stanu miasta w 2000 roku. Prosimy jednak abyście pamiętali o tym, że za rządami prezentowanych tu liczb, wskaźników i wyliczeń kryje się wysiłek, zaangażowanie i umiejętności wielu bezimiennych, oddanych miastu ludzi.

Rok 2000 był kolejnym etapem realizacji ambitnej polityki miasta, której celem jest uczynienie Krakowa metropolią o znaczeniu ponadregionalnym, ważnym ośrodkiem Europy Środkowo - Wschodniej, centrum turystyki i życia gospodarczego, a przede wszystkim miejsca, gdzie żyje się bezpiecznie i wygodnie.

Na blisko 300 stronach poniższego Raportu, w 12 rozdziałach odpowiadających najważniejszym dziedzinom życia miasta przedstawiono wszechstronny i pełny przegląd realizacji zadań mających fundamentalne znaczenie dla realizacji tego celu. Raport ten jest też swoistego rodzaju kompendium wiedzy o Krakowie w 2000 roku.

Poszczególne rozdziały, wzbogacone o liczne mapki wykresy i tabele, pozwalają nie tylko ocenić stan realizacji poszczególnych etapów planowanych przedsięwzięć i inwestycji, ale i porównać ich stan na rok 2000 z latami ubiegłymi. Drobiazgowe dane i skrupulatnie wymieniane kolejne etapy podejmowanych działań pozwalają jednocześnie zorientować się w jaki sposób, krok po kroku, we wszystkich możliwych sferach życia naszego miasta dokonują się zmiany, których efektem jest stopniowa poprawa warunków życia mieszkańców Krakowa. W niektórych dziedzinach zmiany te zauważalne są na co dzień - w niezwykłym tempie oddawane są kolejne inwestycje transportowe. Powszechnie wiadomo, że Kraków jest obecnie największym w Polsce placem budowy. Inne nie są tak spektakularne, ale to nie powód by umniejszać ich znaczenie. W rozdziale dotyczącym Gospodarki Komunalnej wśród wielu danych dotyczących ujęć wody, sieci wodociągowej można odnaleźć ważną dla Krakowian informację o przedsięwziętych w ubiegłym roku działaniach mających na celu poprawę jakości wody pitnej w naszym mieście.

Niniejsze opracowanie to źródło wszelkich informacji o Krakowie. Jego lektura umożliwia dokonanie całościowej obiektywnej oceny aktualnej sytuacji. Raport ten pozwala jednocześnie określić najważniejsze tendencje rozwojowe, ukazać dynamikę przemian, a przez to stać się materiałem pomocnym w podejmowaniu decyzji o charakterze zarówno społecznym jak i gospodarczym.

Dla uzyskania pełnego wymiaru tego, co było dla Krakowa istotne w 2000 r., trzeba dodać, że dla naszego Miasta był to rok szczególny.

Wspaniałe uczczenie wieloma wielkimi wydarzeniami pełnienia roli Europejskiej Stolicy Kultury zharmonizowano z uroczystościami obchodów jubileuszowych:

- 1000 – lecia ustanowienia Biskupstwa,

- 600 – lecia odnowienia krakowskiej Alma Mater – Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Najwyższej klasy artyści, niezapomniane koncerty i spektakle, znamienici goście i ponad cztery miliony turystów – dla mieszkańców Miasta oznaczało to ciąg wielkich przeżyć i ciekawych doświadczeń. Akcenty krakowskie widoczne były także w całej Europie i nie tylko.

0.2 Informacja ogólna

W “Raporcie o stanie miasta 2000” dokonany został możliwie pełny przegląd wszystkich dziedzin określonych w Uchwale Rady Miasta Krakowa Nr XXXIII/235/99 z dnia 20 października 1999 roku w sprawie Strategii Rozwoju Krakowa. Opracowując raport starano się ukazać dynamikę zmian i określić najważniejsze tendencje rozwojowe.

Panorama najważniejszych zjawisk charakteryzujących życie naszego miasta nie może ograniczyć się jedynie do efektów działalności organów samorządowych. Prezentowane w Raporcie zjawiska, a zwłaszcza objęte dziedziną nazwaną “rozwój gospodarczy miasta”, przedstawione są przede wszystkim poprzez dane statystyczne, ukazujące zarówno indywidualną aktywność obywateli Krakowa, jak i działalność samorządów Miasta i Województwa, oraz władz centralnych Państwa.

Należy sądzić, że dla osób zainteresowanych Krakowem opracowany raport może być interesujący nie tylko z uwagi na zebrane informacje i dane. Materiał ten ułatwi podejmowanie decyzji o charakterze społecznym i gospodarczym, a także diagnozowanie sytuacji w Mieście i ocenę kierunków jego rozwoju.

Kraków, dawna stolica Polski, jest jednym z najważniejszych ośrodków miejskich w kraju, a także pozostaje regionalnym i międzynarodowym centrum życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego. Od 1 stycznia 1999 roku, po reformie administracji publicznej kraju Miasto Kraków na prawach powiatu jest stolicą województwa małopolskiego, z siedzibą:

- Wojewody Małopolskiego,
- Marszałka Województwa Małopolskiego,
- Prezydenta Miasta
- Starosty Krakowskiego (powiat ziemski krakowski)

Kraków położony jest w dolinie Wisły, na styku czterech krain geograficznych. Od północy graniczy z Wyżyną Krakowsko – Częstochowską, od południa z Pogórzem Wielickim, od zachodu z Kotliną Oświęcimską, a od wschodu z Kotliną Sandomierską. Dolina Wisły w Krakowie zamknięta jest dodatkowo od zachodu zrębowymi pagórami Bramy Krakowskiej. Położenie geograficzne Krakowa i związany z tym klimat miasta z przeważającymi słabymi wiatrami zachodnimi (ok. 30 % dni w ciągu roku stanowią cisze i występujące częste inwersje temperatury), są przyczyną słabej wentylacji miasta.

Miasto zajmuje powierzchnię 327 km². W 2000 roku liczyło 741,5 tys. mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 2268 mieszkańców na 1 km² i była zróżnicowana od ok. 700 mieszkańców w dzielnicy VII do ok.16700 - w dzielnicy XVI. Około 30% powierzchni miasta stanowią tereny zabudowane (tzw. tereny osiedlowe i pozostałe), około 9% to tereny komunikacyjne, natomiast aż około 51% zajmują użytki rolne.

0.3 Procesy demograficzne

W 2000 roku mieszkańcy Krakowa stanowili ok. 1,9% ludności Polski i 23% mieszkańców nowego województwa małopolskiego. Miasto liczyło 741,5 tys. stałych i czasowych mieszkańców - dane na 31.XII.2000r. Ludność Krakowa składała się w 47% z mężczyzn i w 53% z kobiet. Wskaźnik feminizacji ludności miasta w ostatnich latach wzrastał nieznacznie - od roku 1988 powiększył się o 1 punkt. Wybrane wskaźniki demograficzne dla kraju, województwa i Krakowa przedstawia tabela 0.1.

Tabela 0.1

Wybrane wskaźniki demograficzne dla kraju, województwa i Krakowa

Wskaźnik	lata	kraj	województwo małopolskie	Kraków
liczba ludności w tys.	1997	38660,0	3206,7	740,5
	1998	38666,9	3215,8	740,7
	1999	38653,5	3222,5	738,2
	2000	38644,0	3233,8	741,5
gęstość zaludnienia na os/km ²	1997	125	212	2265
	1998	125	212	2266
	1999	125	213	2258
	2000	125	213	2268
kobiety na 100 mężczyzn	1997	105,7	108,8	113,0
	1998	105,7	105,4	113,1
	1999	105,8	106,2	113,1
	2000	105,8	105,3	113,1
przyrost naturalny na 1000 ludności	1997	0,9	2,2	-1,8
	1998	0,5	2,3	-1,3

	1999	0,0	1,7	-1,7
	2000	0,3	2,1	-1,5
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	1997	-0,3	0,3	0,3
	1998	b. d.	0,4	0,7
	1999	b. d.	0,5	0,7
	2000	b. d.	1,6	0,8

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Liczba mieszkańców Krakowa wzrastała systematycznie do końca lat osiemdziesiątych.

W latach dziewięćdziesiątych, podobnie jak w innych dużych miastach Polski, odnotowuje się spadek liczby mieszkańców. Decyduje o tym kilka czynników:

- ujemny przyrost naturalny,
- nieznacznie dodatnie saldo migracji,
- cykle demograficzne wyżów i niżów związanych ze stratami ludności podczas wojen światowych,
- suburbanizacja (odpływ ludności do stref podmiejskich, położonych poza granicami miasta).

0.3.2 Struktura wieku i płci mieszkańców Krakowa

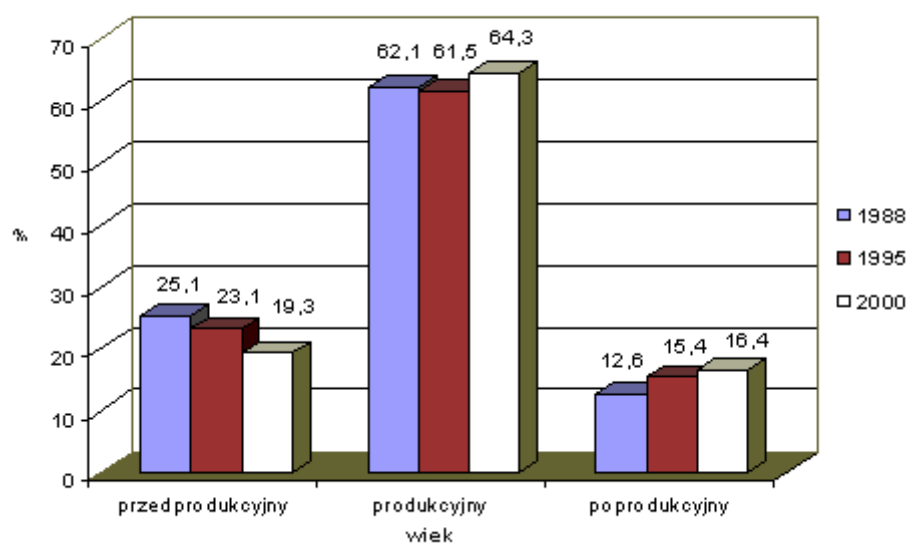
Struktura ludności według wieku i płci jest pochodną minionych procesów demograficznych związanych z rzeczywistym przyrostem ilości mieszkańców miasta. Struktura ta jednocześnie wyznacza przyszłą sytuację demograficzną Krakowa.

W strukturze ludności Krakowa zaznacza się przewaga kobiet oraz znaczny udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Niekorzystnym zjawiskiem jest starzenie się mieszkańców Krakowa. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w stosunku do 1988r o przeszło 5 punktów procentowych, natomiast w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o blisko 4 punkty procentowe.

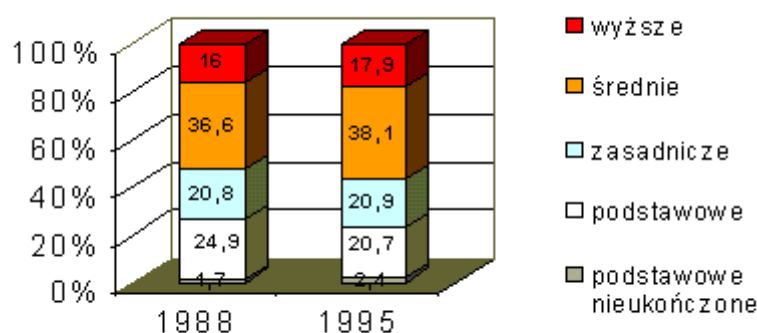
Strukturę wiekową ludności Krakowa przedstawia wykres 0.1. Rozmieszczenie ludności Krakowa zameldowanej na pobyt stały w podziale na osiemnaście dzielnic przedstawia rysunek 0.1.

Wykres 0.1

Struktura wiekowa ludności Krakowa w latach: 1988, 1995 oraz 2000

0.3.3 Struktura wykształcenia mieszkańców Krakowa.

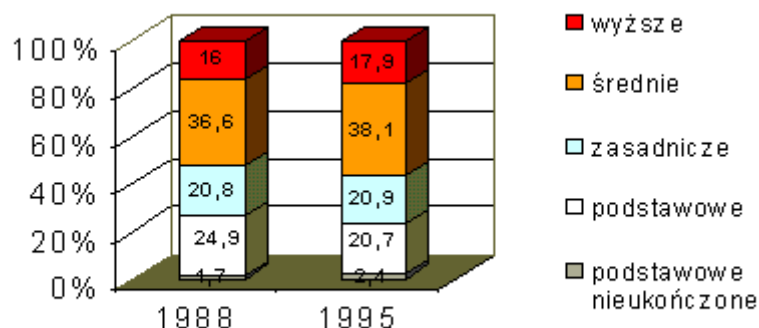

Dane statystyczne dotyczące poziomu wykształcenia w Krakowie opierają się wyłącznie na spisach ludności. Ostatnie szacunkowe dane, opracowane na podstawie mikrospisu (na 5000 próbie mieszkańców) pochodzą z 1995r. Wynika z nich, że prawie 18% mieszkańców legitymuje się wyższym wykształceniem. Warto podkreślić, że w porównaniu ze średnią ogólnopolską ludność Krakowa legitymuje się wyższym poziomem wykształcenia o 11 punktów procentowych. W Polsce w 1995 roku wykształceniem wyższym legitymowało się niecałe 7% ludności.

Poziom wykształcenia ludności Krakowa wzrasta. W roku 1995, w porównaniu do roku 1988, udział osób z wyższym wykształceniem wzrósł o 2 punkty procentowe, a udział osób z wykształceniem średnim wzrósł o 1,5 punktu procentowego. Strukturę wykształcenia oraz strukturę wykształcenia wg płci mieszkańców Krakowa przedstawiają wykresy 0.2 i 0.3.

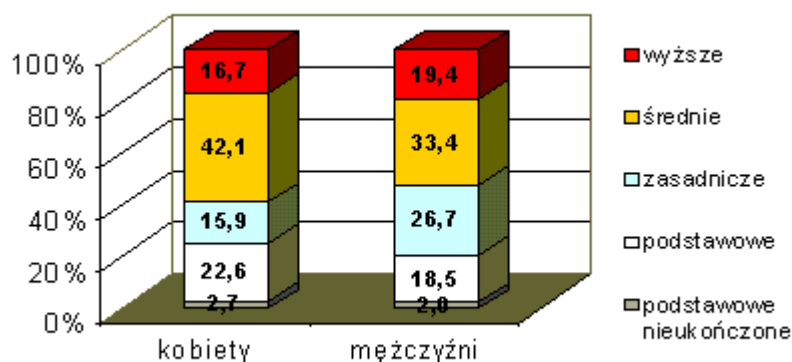
Wykres 0.2

Struktura wykształcenia w Krakowie w latach 1988 i 1995

Wykres 0.3

Struktura wykształcenia wg płci w 1995 roku

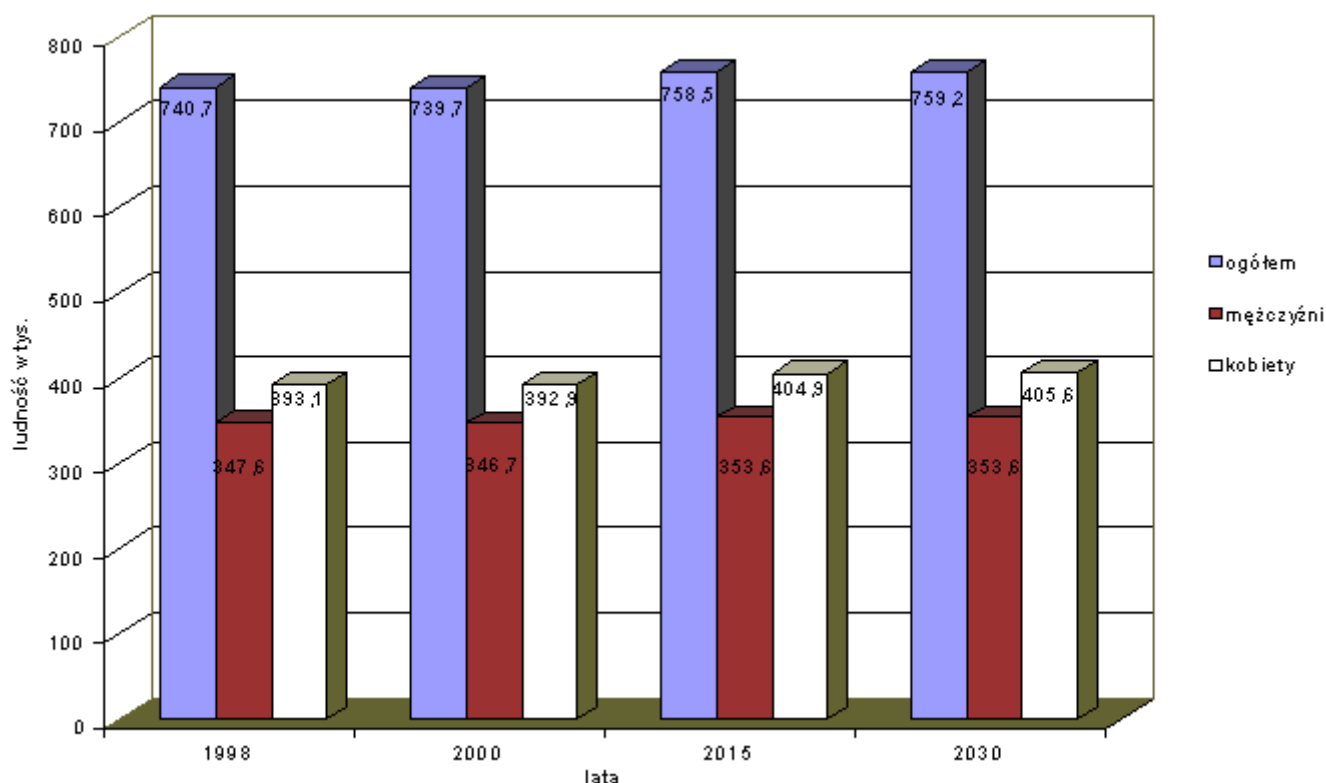
0.3.4 Prognoza ludności Krakowa

W 2000 roku Urząd Statystyczny w Krakowie opublikował, opracowaną przez Departament Badań Demograficznych GUS prognozę ludności mieszkańców Krakowa do 2030. Prognoza była opracowywana na podstawie stanu ludności w dniu 31 grudnia 1998 roku. Przedstawiona prognoza jest prognozą pomigracyjną ludności zameldowanej w Krakowie na stałe i na okres czasowy, tzn. uwzględnia zmiany liczby mieszkańców wynikające z przyrostu naturalnego i salda migracji wewnętrznych i zagranicznych.

Na przestrzeni najbliższych 30 lat prognoza **przewiduje przyrost mieszkańców Krakowa o 2.5%**. Prognozowany przyrost liczby mieszkańców Krakowa jest konsekwencją zakładanego dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji w Krakowie.

Wykres 0.4

Prognoza ludności Krakowa do 2030 roku

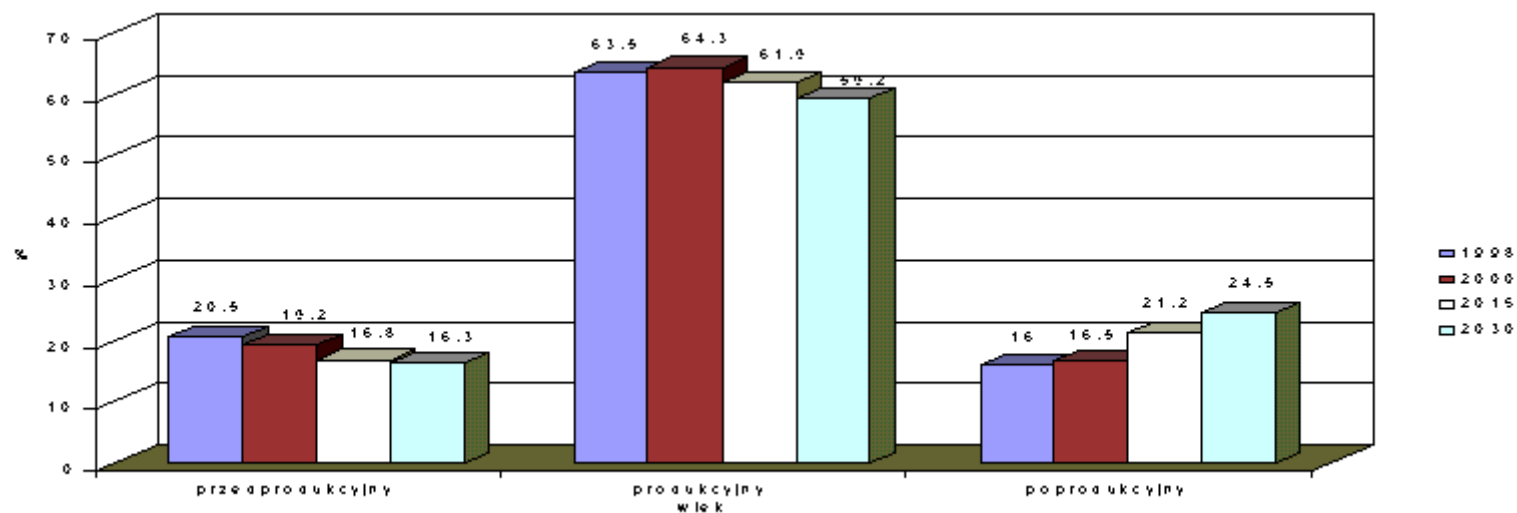
W prognozowanej strukturze płci mieszkańców Krakowa zwiększy się przewaga liczebna kobiet w stosunku do mężczyzn, wskaźnik feminizacji liczony jako liczba kobiet na 100 mężczyzn wzrośnie z 113,1 do 114,7.

Z prognozowanej struktury wiekowej ludności (wykres 0.5) wynika, że na przestrzeni najbliższych 30 lat będzie następowało zjawisko starzenia się populacji Krakowa. Jest to związane przede wszystkim z obserwowanym od kilku lat spadkiem urodzeń oraz wydłużającą się długością życia mieszkańców.

Niezwykle trudno jest obecnie prognozować migracje, między innymi w związku z planowanym przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i związanymi z tym zmianami na rynku pracy, które mogą się stać podstawowym powodem migracji.

Wykres 0.5

Prognozowana struktura wieku ludności Krakowa do 2030 roku

Rys. 0.1

Ludność Krakowa zameldowana na pobyt stały w podziale na dzielnice - stan w dniu 31.XII.2000

